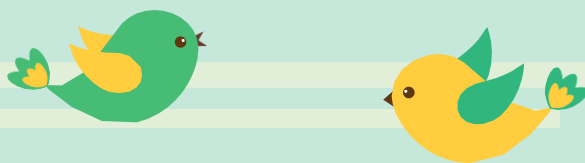

Περιβαλλοντική Βιωσιμότητα και Πράσινη Επιχειρηματικότητα
– Ανάπτυξη Ικανοτήτων στα Νηπιαγωγεία

GreenGUARDens του Μέλλοντος

Μια Οπτικοακουστική Έκθεση Υλοποίησης

BUPNET
Bildung und Projekt Netzwerk GmbH

**CITIZENS
IN POWER**

WEBIN
Western Balkans Institute

LICEUL TEHNOLÓGIC SPECIAL
„VASILE PAVELCU” - IAȘI
ȘCOLĂRII DE ÎNVAZITĂȚI
ȘCOLARILOR DE ÎNVAZITĂȚI

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ'ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.

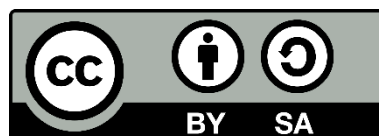
Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Erasmus+
Enriching lives, opening minds.

Περιεχόμενα

Το Έργο GreenGUARDens και τι έχει Επιτύχει	3
Τοπικές Δραστηριότητες Κατάρτισης στα Νηπιαγωγεία	5
Πριν προχωρήσουμε, ας δούμε τι είναι οι παιδαγωγικές ακολουθίες	5
Η Πιλοτική Δοκιμή Εξελίχθηκε ως Εξής	9
Κύπρος και η Εστίαση στη Ρύπανση των Ωκεανών	10
Εμπειρίες από τη Γερμανία	16
Δράση Φύτευσης στην Ιταλία	21
Οι Υπερήρωες σε Δράση στη Ρουμανία	26
Πιλοτική Δοκιμή στη Σερβία.....	31
Επίλογος.....	37
Βέλτιστες Πρακτικές.....	38
Μέρος Α: Στρατηγικές Βέλτιστων Πρακτικών	38
Μέρος Β: Βέλτιστες Πρακτικές Μεθοδολογίας.....	42

Αυτό το έργο προορίζεται για εκπαιδευτικούς σκοπούς και διατίθεται με άδεια χρήσης [Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Το Έργο GreenGUARDens και τι έχει Επιτύχει

Το Έργο Green GUARDens (Περιβαλλοντική Βιωσιμότητα και Πράσινη Επιχειρηματικότητα – Ανάπτυξη Ικανοτήτων στα Νηπιαγωγεία) είναι ένα Έργο Erasmus Plus το οποίο απευθύνεται σε νηπιαγωγούς και τους μαθητές τους (3,5 έως 6 ετών), συμπεριλαμβανομένων εκείνων που είναι κωφοί ή βαρήκοοι (στο εξής: κ/β).

Το Έργο GreenGUARDens ευθυγραμμίζεται με τους Στόχους των Ηνωμένων Εθνών για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (ΣΒΑ), με στόχο να βοηθήσει τα νηπιαγωγεία να γίνουν πιο βιώσιμα και να ενθαρρύνει τους εκπαιδευτικούς να αποτελέσουν πρότυπα για τους μαθητές τους και να ενθαρρύνουν τη συμπεριφορά τους με περιβαλλοντική συνείδηση. Το έργο αυτό είχε ως στόχο να εμπλουτίσει τη διδακτική εμπειρία και να προωθήσει τη βιωσιμότητα στην τάξη, ενσωματώνοντας βιωματικές και παιχνιδοποιημένες μεθόδους μάθησης στην επίσημη εκπαίδευση.

Όλες οι δραστηριότητες και οι δράσεις του έργου βασίζονταν σε τρεις κύριους στόχους.

- Καλλιέργεια της κατανόησης της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας, με παράλληλη προώθηση της καλλιέργειας νέων πολιτών με περιβαλλοντική συνείδηση.
- Προώθηση του εκδημοκρατισμού της δράσης για το κλίμα με την εμπλοκή των παιδιών, συμπεριλαμβανομένων των κ/β μαθητών στη διαδικασία.
- Να γίνει το επόμενο βήμα στην εκπαίδευση για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα και την πράσινη επιχειρηματικότητα, προσεγγίζοντας τα νηπιαγωγεία ως επιχειρήσεις με εταιρική κοινωνική ευθύνη και όχι απλώς ως εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Αυτή η οπτικοακουστική έκθεση θα δείξει πώς η κοινοπραξία, με τη βοήθεια των νηπιαγωγών και των μαθητών τους, πραγματοποίησε πιλοτικές προπαρασκευασμένες παιδαγωγικές ακολουθίες με παιχνιδοποιημένες δραστηριότητες σε νηπιαγωγεία της Γερμανίας, της Κύπρου, της Ρουμανίας, της Ιταλίας και της Σερβίας.

Θα παρουσιάσει τις εντυπώσεις των εκπαιδευτικών και των παιδιών και θα αναδείξει τη σκληρή δουλειά τους κατά τη διάρκεια των 4 μηνών της πιλοτικής εφαρμογής. Επίσης, κάθε συμβουλή που λάβαμε από τις νηπιαγωγούς, καθώς και οι εμπειρίες και οι πρακτικές τους θα μοιραστούν ανιδιοτελώς με την επιθυμία να

παρακινήσουν εσάς, τους αναγνώστες, να ξεκινήσετε παρόμοιες δραστηριότητες στο δικό σας νηπιαγωγείο ή παίζοντας με τα παιδιά σας. **Καλή ανάγνωση!**

https://youtu.be/_2ZjyRQWSU4

Τοπικές Δραστηριότητες Κατάρτισης στα Νηπιαγωγεία

Πριν προχωρήσουμε, ας δούμε τι είναι οι παιδαγωγικές ακολουθίες

Η ομάδα εταίρων ανέπτυξε 16 Παιδαγωγικές ακολουθίες με παιχνιδοποιημένες δραστηριότητες και μικρά πειράματα με βάση τη **ρύπανση των ωκεανών**, **ατμοσφαιρική ρύπανση**, και την **αποψίλωση των δασών** και τις μοιράστηκε με νηπιαγωγούς σε 5 χώρες για να τις εφαρμόσουν στην ενασχόληση τους με τα παιδιά.

Κάθε μια από τις παιδαγωγικές ακολουθίες αποτελείται από μια **σύντομη περιγραφή** της θεματικής και τη δραστηριότητα μαζί με τους **μαθησιακούς στόχους**. Επίσης, προτάθηκε στους εκπαιδευτικούς η **μεθοδολογία** που περιλαμβάνει την αφήγηση ιστοριών, πρακτικές δραστηριότητες, συζητήσεις, διαδραστικές δραστηριότητες και καλεσμένους εμπειρογνώμονες. Δεν παύει να θεωρείται λιγότερο σημαντικό το γεγονός ότι οι χρήστες των παιδαγωγικών ακολουθιών μπορούν να δουν σε ποιους **ΣΒΑ** απευθύνεται το υλικό.

Επίσης, οι παιδαγωγικές ακολουθίες παρέχουν **λεπτομερή βήματα** για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων και διευκρινίζουν ποια **υλικά** είναι απαραίτητα για τις δραστηριότητες.

Είναι επίσης σημαντικό οι παιδαγωγικές ακολουθίες να περιέχουν σημειώσεις σχετικά με τον τρόπο διασφάλισης της **προσβασιμότητας και της συμπερίληψης**, αλλά και **συμβουλές βιωσιμότητας** με τη βοήθεια των οποίων τα νηπιαγωγεία μπορούν να αυξήσουν το επίπεδο περιβαλλοντικής βιωσιμότητάς τους.

Συναφή μαθήματα / θεματικές ενότητες

- Γεωγραφία
- Μαθηματικά
- Αγωγή του Πολίτη

ΣΒΑ που καλύπτονται

Αυτό το σχέδιο μαθήματος διευκολύνει την υλοποίηση των ακόλουθων Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης ([United Nations, 2015](#)):

Διάρκεια

- Περίπου 60 λεπτά

Ηλικία Μαθητών

- Προσχολική ηλικία (3 - 6 χρόνων)

Επίπεδο Δυσκολίας

- Εύκολο. Κατάλληλο για παιδιά προσχολικής ηλικίας. Δεν απαιτούνται προαπαιτούμενες γνώσεις.

Προαπαιτούμενα για τους μαθητές

- Οι μαθητές θα πρέπει να είναι σε θέση να συμμετέχουν σε μια συζήτηση, να παίρνουν τη σειρά τους, να ακούν τους άλλους, να συνεισφέρουν ενεργά.
- Η ικανότητα να μετράνε μέχρι το 10 θα ήταν χρήσιμη.

Προετοιμασία

- Εκτυπώστε το Παράρτημα 1 (ένα αντίγραφο θα πρέπει να αρκεί για τις εικόνες) και ένα σετ από καρτέλες για κάθε παιδί.
- Εξοικειωθείτε με το περιεχόμενο της δραστηριότητας και σκεφτείτε τις κατάλληλες ερωτήσεις για τα παιδιά.

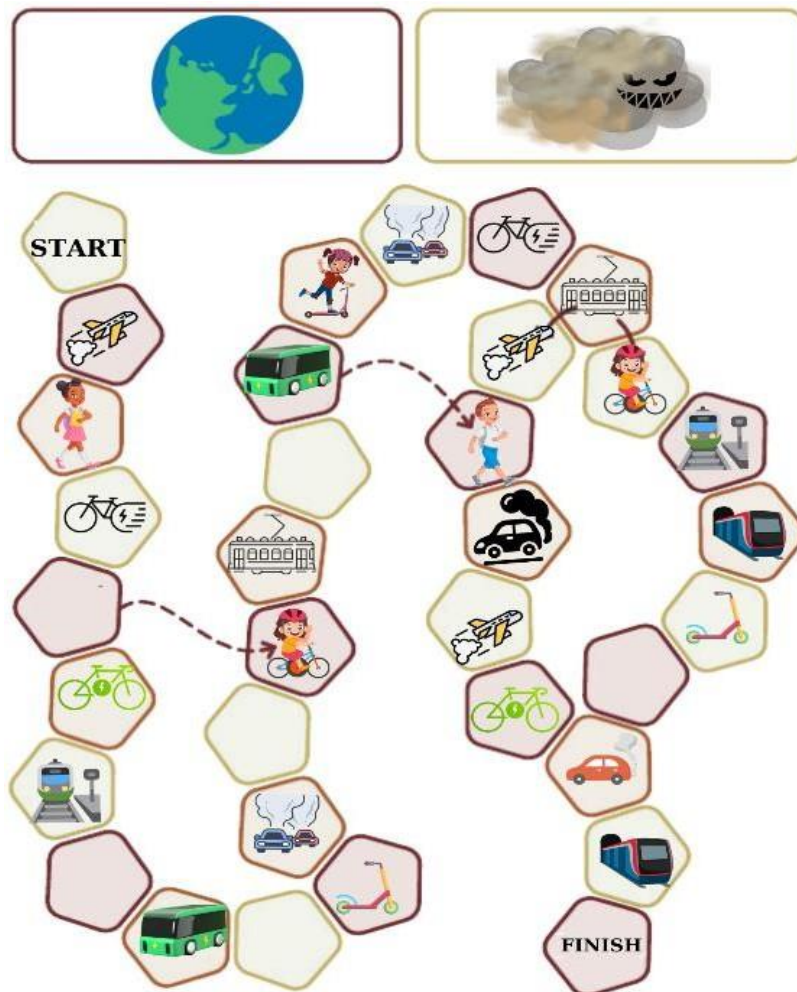
Απαιτούμενα Υλικά

- Εκτυπώσεις του Παραρτήματος 1.
- Χαρτί
- Χρωματιστά μολύβια
- LEGO Duplo ή κάτι παρόμοιο

Οι θεματικές της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, της ρύπανσης του ωκεανού μαζί με το πρόβλημα της αποψίλωσης των δασών, παρουσιάζονται στα παιδιά με ένα τρόπο συναρπαστικό ο οποίος τα κάνει να εμπλέκονται με τη χρήση ιδιαίτερα διαδραστικών παιχνιδιών.

Τα παιχνίδια ρόλων σχεδιάστηκαν με τέτοιο τρόπο - έτσι τα παιδιά μπήκαν στο ρόλο των φυτών και των ζώων για να κατανοήσουν πώς λειτουργεί η τροφική αλυσίδα.

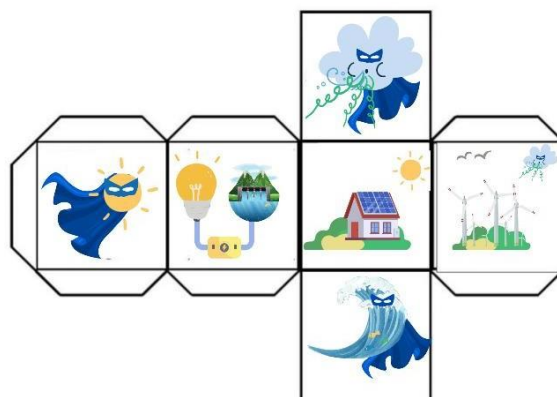
Υπήρξε επίσης παιχνίδι **κυνήγι θησαυρού** - μέσω των οποίων τα παιδιά προσπάθησαν να βρουν όλους τους παράγοντες που μολύνουν τον αέρα.

Αναπτύχθηκαν επίσης **παιχνίδια μνήμης**, με στόχο να βάλουν τα παιδιά να αντιστοιχίσουν ζευγάρια - μια λύση για τη διατήρηση των ωκεανών. Οι προτεινόμενες δραστηριότητες περιλάμβαναν επίσης επισκέψεις σε περιβαλλοντικές οργανώσεις, μια **προσομοίωση δίκης**, μια εκδρομή στο δάσος ή στη φύση, **δεντροφύτευση** και φροντίδα φυτών.

Για ορισμένες δραστηριότητες, οι νηπιαγωγοί συμβουλευτήκαν να φτιάξουν όλα τα υλικά παιχνιδιού μαζί με τα παιδιά, αλλά υπήρχαν επίσης έτοιμοι πόροι, εικόνες και ιστορίες.

Οι νηπιαγωγοί είχαν πλήρη ελευθερία να προσαρμόζουν τις παιδαγωγικές ακολουθίες ανάλογα με την ηλικία των παιδιών, το εθνικό πλαίσιο, καθώς και τις συνθήκες εργασίας στο νηπιαγωγείο. Επίσης, οι εκπαιδευτικοί μπορούσαν να τροποποιήσουν τη διάρκεια των δραστηριοτήτων και να επιλέξουν ποια παιχνίδια και πειράματα θα δοκιμάσουν, λαμβάνοντας υπόψη τις προηγούμενες γνώσεις και το τρέχον ενδιαφέρον των παιδιών.

Επιτραπέζιο παιχνίδι με ζάρι για τη θεματική ενότητα της ατμοσφαιρικής ρύπανσης

Η Πιλοτική Δοκιμή Εξελίχθηκε ως Εξής...

Κατά τη διάρκεια της δημιουργίας των παιδαγωγικών ακολουθιών με παιχνιδοποιημένες δραστηριότητες, η κοινοπραξία συμβουλευτήκε τοπικούς εμπειρογνώμονες στον τομέα της εκπαίδευσης καθώς και νηπιαγωγούς, προκειμένου να είναι σίγουρη ότι όλα τα υλικά και οι προγραμματισμένες δραστηριότητες θα ήταν ενδιαφέροντα για τα παιδιά και θα μπορούσαν να εφαρμοστούν στα νηπιαγωγεία.

Τα σχόλιά τους ελήφθησαν υπόψη και αφού προσαρμόστηκαν οι παιδαγωγικές ακολουθίες με παιχνιδοποιημένες δραστηριότητες στα εθνικά πλαίσια, η πιλοτική εφαρμογή ήταν έτοιμη να ξεκινήσει.

Η τοπική εφαρμογή στη Γερμανία, στη Σερβία, στην Ιταλία, στη Ρουμανία και στην Κύπρο διήρκεσε από τον Φεβρουάριο έως τον Ιούνιο του 2024. Η ποιότητα του υλικού επιβεβαιώθηκε με όμορφο τρόπο από τις πρώτες φωτογραφίες, τα ενθουσιώδη σχόλια και τις ευχάριστες παρατηρήσεις των παιδιών σχετικά με τις δραστηριότητες και τις νέες γνώσεις που απέκτησαν.

Στις δραστηριότητες συμμετείχαν κωφοί ή βαρήκοοι μαθητές, καθώς και παιδιά που χρειάζονταν πρόσθετη υποστήριξη από τους δασκάλους και τους φίλους τους για να συμμετάσχουν στις δραστηριότητες. Τα παιδιά βοηθούσαν το ένα το άλλο, οπότε δεν υπήρχε καμία ανησυχία ότι η συνεργασία θα αποτελούσε δυσκολία για οποιονδήποτε.

Συνολικά 50 εκπαιδευτικοί και 17 νηπιαγωγεία πραγματοποίησαν δοκιμές των παιδαγωγικών ακολουθιών. Στις παιχνιδοποιημένες δραστηριότητες συμμετείχαν 294 παιδιά (εκ των οποίων 27κ/β παιδιά και 3 παιδιά με αυτισμό), ηλικίας 3,5 έως 6 ετών.

Οι πρώτες φωτογραφίες και οι εντυπώσεις των παιδαγωγών έδειξαν ότι η πιλοτική εφαρμογή της δραστηριότητας ξεκίνησε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Παρακάτω θα διαπιστώσετε ότι ολοκληρώθηκε με ακόμη καλύτερο τρόπο.

Κύπρος και η Εστίαση στη Ρύπανση των Ωκεανών

Ο Citizens in Power (CIP) πραγματοποίησε τις δοκιμές των παιδαγωγικών ακολουθιών με τρεις νηπιαγωγούς και 32 παιδιά σε ένα νηπιαγωγείο.

Τα παιδιά στην Κύπρο ενδιαφέρθηκαν περισσότερο για τις δραστηριότητες που αφορούν τη **ρύπανση των ωκεανών**, αλλά και για την **προστασία** τους. Τα παιδιά είχαν την ευκαιρία να κατανοήσουν τις διάφορες απειλές που αντιμετωπίζουν οι ωκεανοί, καθώς και γιατί αυτές οι απειλές είναι κρίσιμες και ποιες ενέργειες μπορούν να κάνουν για να συμβάλουν στην προστασία των ωκεανών.

Πηγή: Citizen in Power

Λόγια από τους Δασκάλους

Μια αξιομνημόνευτη στιγμή ήταν κατά τη διάρκεια του ψηφιακού κυνηγιού θησαυρού, όταν τα παιδιά βρήκαν ένα αντικείμενο που αποτελούσε πηγή ρύπου. Ήταν πολύ ωραίο να βλέπεις τον ενθουσιασμό τους και να ζητωκραυγάζουν κάθε φορά που κάποιος συμμαθητής τους έβρισκε ένα αντικείμενο που μολύνει. Ήταν ικανοποιητικό να τα βλέπεις τόσο αφοσιωμένα και να υποστηρίζουν το ένα το άλλο.

Πριν από την έναρξη της δραστηριότητας, οι νηπιαγωγοί καθοδήγησαν τα παιδιά στις καθημερινές ρουτίνες και τα βοήθησαν να αισθανθούν άνετα σε ένα οικείο περιβάλλον, ενώ στη συνέχεια εισήγαγαν σταδιακά το θέμα της ημέρας. Η προσέγγιση αυτή ξεχώρισε ως παράδειγμα καλής πρακτικής, η οποία επιτρέπει την ευκολότερη μετάβαση σε ένα νέο θέμα, δηλαδή βοηθά τα παιδιά να προετοιμαστούν για την απόκτηση νέων γνώσεων πιο εύκολα.

Για να περάσουν από την εισαγωγή στη δραστηριότητα, οι εκπαιδευτικοί έκαναν στα παιδιά μια «καθοδηγητική ερώτηση», ρωτώντας για τις εμπειρίες τους κατά τη διάρκεια του Σαββατοκύριακου και για το αν πέρασαν καλά. Η ερώτηση αυτή αποσκοπούσε στο να τραβήξει την προσοχή των παιδιών και να δημιουργήσει μια προσωπική σύνδεση με το μάθημα.

Το να μοιραστείτε μια προσωπική ιστορία ή ένα συμπέρασμα με τα παιδιά είναι επίσης μια καλή προσέγγιση για να δείξετε το πλαίσιο στο οποίο αναπτύσσεται η δραστηριότητα. Για παράδειγμα, η δασκάλα μοιράστηκε με τα παιδιά ότι είχε δει πολλά σκουπίδια να πετιούνται στην ακτή και εξέφρασε την ανησυχία της. Αυτό ήταν μια εισαγωγή στην ιστορία του Ψαριού Άλμπα, η οποία επίσης ανησυχούσε και στεναχωριόταν που το σπίτι της ήταν γεμάτο από κάθε είδους σκουπίδια.

Πηγή: Citizens in Power

Δίνοντας ένα όνομα στο ψάρι, έκανε την όλη περίπτωση πιο προσωπική, διευκολύνοντας τα παιδιά να συσχετιστούν με το θέμα μέσω του χαρακτήρα και των συναισθημάτων του. Επιπλέον, η συμπερίληψη φωτογραφιών με καθαρές ακτές και ωκεανούς, καθώς και η ανάδειξη των συνεπειών της ρύπανσης από τις απρόσεκτες ανθρώπινες συμπεριφορές/δράσεις, ήταν επίσης ευεργετική για τη μετάδοση των μηνυμάτων.

Η οπτική παρουσίαση (εικόνες, εικονογραφήσεις, σχέδια) βοήθησε τα παιδιά να κατανοήσουν ευκολότερα τη διαφορά μεταξύ ενός καθαρού και ενός μολυσμένου ωκεανού, καθώς και να κατανοήσουν τους παράγοντες που συμβάλλουν στη ρύπανση των ωκεανών και των ακτών.

Τι έκαναν τα παιδιά μετά την δραστηριότητα;

Δημιούργησαν μικρά σλόγκαν «εκστρατείας ευαισθητοποίησης». Αυτά τα συνθήματα ευαισθητοποίησαν τους άλλους σχετικά με τη διατήρηση του περιβάλλοντος και ενημέρωσαν τους άλλους για τον τρόπο προστασίας των ωκεανών. Αυτή η δημιουργική δραστηριότητα επέτρεψε στα παιδιά να συνδυάσουν όσα είχαν μάθει και να τα εκφράσουν με τρόπο που θα μπορούσε να παρακινήσει και άλλους να αναλάβουν δράση.

Λόγια από τους Δασκάλους

”

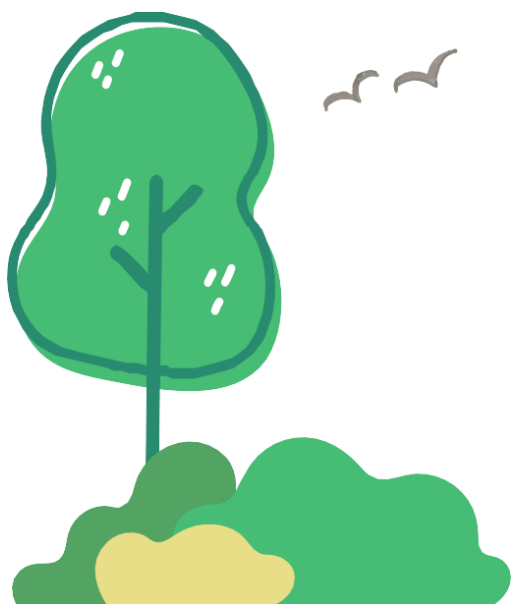
Η ιδέα της διδασκαλίας της βιωσιμότητας σε μικρά παιδιά με έπεισε να συμμετάσχω στο έργο GreenGUARDens. Η εισαγωγή ενός τόσο σημαντικού θέματος σε νεαρή ηλικία μπορεί να έχει διαρκή αντίκτυπο στις στάσεις και τις συμπεριφορές των παιδιών απέναντι στο περιβάλλον. Ωστόσο, είναι σημαντικό να πούμε ότι αυτά που διδάσκουμε εδώ θα πρέπει να εφαρμόζονται και στο σπίτι από τους γονείς. **Η εκπαίδευση δεν μένει μόνο στο σχολείο.**

”

Άξιζε τον κόπο να συμμετέχουμε στο έργο GreenGUARDens γιατί τα παιδιά ήταν πολύ ενθουσιώδης η συμμετοχή τους στη δραστηριότητα. Είδα μεγάλη δέσμευση από τα παιδιά και προθυμία να συμμετάσχουν στη δραστηριότητα. Επιπλέον, απέκτησα νέες τεχνικές διδασκαλίας που είναι προσαρμόσιμες και χρήσιμες για πολλά μαθήματα, βελτιώνοντας τη συνολική διδακτική μου πρακτική.

Ακούστε τι έχουν να εξομολογηθούν οι δάσκαλοί μας!

<https://youtu.be/2ffxoDJrJjs>

Εμπειρίες από τη Γερμανία

Ο BUPNET εφάρμοσε παιδαγωγικές ακολουθίες και παιχνιδοποιημένες δραστηριότητες με 5 νηπιαγωγούς σε 1 νηπιαγωγείο στη Γερμανία. Στις δραστηριότητες συμμετείχαν 40 παιδιά.

Τα θέματα στα οποία επικεντρώθηκαν ήταν η σημασία της **βιωσιμότητας, ο διαχωρισμός** και η **ανακύκλωση των απορριμμάτων, η ζωή των ζώων και των φυτών**, και **οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας**. Οι νηπιαγωγοί συμπεριέλαβαν εικονικά εργαλεία στην ενασχόλησή τους με τα παιδιά, τα οποία εμπλούτισαν την εφαρμογή των παιδαγωγικών ακολουθιών. Η διαδραστική περιβαλλοντική εκπαίδευση περιελάμβανε μια εικονική περιήγηση σε έναν κήπο, η οποία είχε ως αποτέλεσμα το μεγάλο ενδιαφέρον και τον ενθουσιασμό των παιδιών.

Με αυτόν τον τρόπο, τα παιδιά μπορούσαν να φυτέψουν εικονικά δέντρα και άλλα φυτά, να τα παρακολουθήσουν να μεγαλώνουν και να τα φροντίζουν. Επίσης, τα animations συνέβαλλαν στη διάκριση μεταξύ διαφορετικών τύπων φυτών και ζώων. Τα παιδιά μπορούσαν να παρατηρήσουν τα ζώα στο φυσικό τους περιβάλλον και να καταλάβουν γιατί είναι τόσο σημαντικό να διατηρούν το περιβάλλον τους.

Λόγια από τους Δασκάλους

Μια ιδιαίτερα αξιωματική στιγμή κατά τη διάρκεια του προγράμματος GreenGUARDens ήταν όταν πραγματοποιήσαμε με τα παιδιά μια ενότητα για τον κόσμο των ζώων και των φυτών. Στην αρχή, τα παιδιά ήταν λίγο επιφυλακτικά, αλλά όταν ανακάλυψαν τις διαδραστικές εργασίες και τα παιχνίδια, αυτό άλλαξε τα δεδομένα. Ο ενθουσιασμός στα πρόσωπά τους καθώς φύτευαν εικονικά δέντρα και παρατηρούσαν τα ζώα στο φυσικό τους περιβάλλον ήταν απλά θαυμάσιος. Η στιγμή που άρχισαν να κατανοούν και να συζητούν για τη σημασία της βιοποικιλότητας ήταν ιδιαίτερα όμορφη.

Αυτή η ενεργός συμμετοχή και η υπερηφάνεια τους για όσα είχαν μάθει ήταν ένα μεγάλο αποκορύφωμα για μένα ως εκπαιδευτικός και μου έδειξε πόσο αποτελεσματική και εμπλουτιστική είναι αυτή η μέθοδος.

Χρησιμοποιήθηκαν επίσης διαδραστικά γραφικά και παιχνίδια για την παροχή περισσότερων γνώσεων σχετικά με τον διαχωρισμό των απορριμμάτων και την ανακύκλωση. Σύμφωνα με τη δασκάλα, τα παιδιά ήταν πολύ χαρούμενα όταν έμαθαν ποια απορρίμματα πρέπει να μπαίνουν σε ποιον κάδο. Τα εικονικά εργαλεία εφαρμόστηκαν επίσης στο θέμα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Λόγια από τους Δασκάλους

Τα παιδιά γοητεύτηκαν από τα animations και τα διαδραστικά παιχνίδια που παρείχαν πληροφορίες για την αιολική και την ηλιακή ενέργεια. Όταν προχωρήσαμε σε ένα πείραμα όπου τα παιδιά έφτιαξαν μικρές ανεμογεννήτριες και τις παρακολούθησαν να περιστρέφονται στον εικονικό άνεμο, τα πρόσωπά τους ήταν γεμάτα χαρά και έκπληξη. Ο ενθουσιασμός τους και η ενεργός συμμετοχή τους στις εργασίες μου έδωσαν μεγάλη ικανοποίηση. Ήταν συγκινητικό να βλέπω τον τρόπο με τον οποίο κατανόησαν τις συνδέσεις και ήταν περήφανα για τις μικρές, χειροποίητες ανεμογεννήτριες τους.

Οι εκπαιδευτικοί είχαν τους δικούς τους λόγους που τους έπεισαν να συμμετάσχουν στην πιλοτική διαδικασία:

Βιωσιμότητα - Η ιδέα της διδασκαλίας των παιδιών για την προστασία του περιβάλλοντος και τη βιώσιμη δράση με παιγνιώδη και διαδραστικό τρόπο με έπεισε. Με ενθουσίασε ιδιαίτερα η ιδέα ότι το έργο αυτό θα βοηθούσε τα παιδιά να αναπτύξουν από νωρίς την περιβαλλοντική τους συνείδηση και να μάθουν πώς να χρησιμοποιούν τις πηγές με υπευθυνότητα.

Διαδραστικότητα – Η δυνατότητα χρήσης διαδραστικών ενοτήτων για τη διδασκαλία των παιδιών σχετικά με πολύπλοκα θέματα όπως η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση και η βιώσιμη συμπεριφορά ήταν εξαιρετικά συναρπαστική. Η προοπτική να μπορούν τα παιδιά να μαθαίνουν μέσω της ανεξάρτητης ανακάλυψης και της δοκιμής και του λάθους μου άρεσε ιδιαίτερα.

Εκπαίδευση για την Αειφορία – Η ευκαιρία να διδαχθούν τα παιδιά τη σημασία της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης και της αειφόρου δράσης με έναν καινοτόμο τρόπο ήταν εξαιρετικά ελκυστική. Η ιδέα ότι θα μπορούσαμε να έχουμε μακροπρόθεσμο θετικό αντίκτυπο στη στάση τους απέναντι στο περιβάλλον μέσω αυτού του έργου ήταν καθοριστική για μένα.

Παιγνιώδης Εκπαίδευση – Η ευκαιρία να εισαγάγουμε τα παιδιά σε πολύπλοκα θέματα μέσω παιχνιδιών και διαδραστικών εργασιών μου φάνηκε ότι είναι ένας εξαιρετικός τρόπος για να προκαλέσουμε το ενδιαφέρον και την περιέργειά τους και ταυτόχρονα να μεταδώσουμε σημαντικές γνώσεις.

Ανάπτυξη Στρατηγικής - Η προοπτική εκμάθησης νέων μεθόδων και στρατηγικών για να καταστεί η διδασκαλία πιο αποτελεσματική και διαδραστική ακούγεται πολλά υποσχόμενη. Είχα όμως επίσης ανησυχίες για το αν αυτές οι νέες προσεγγίσεις θα μπορούσαν πραγματικά να επιτύχουν τα επιθυμητά αποτελέσματα.

Ακούστε τι έχουν να εξομολογηθούν οι δάσκαλοί μας!

https://youtu.be/xbkUqJ0_YIY

Μετά την εφαρμογή της δραστηριότητας, υπήρξαν αλλαγές στη συμπεριφορά των παιδιών. Τα παιδιά συνειδητοποίησαν καλύτερα τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούν τους πόρους και προσπάθησαν να αποφύγουν ή να μειώσουν τη δημιουργία αποβλήτων.

Το ενδιαφέρον τους για τη φύση και την προστασία του περιβάλλοντος έχει επίσης αυξηθεί αισθητά. Για παράδειγμα, δεσμεύτηκαν να συλλέγουν και να διαχωρίζουν τα σκουπίδια.

Αυτή είναι στην πραγματικότητα η μεγαλύτερη νίκη αυτής της πιλοτικής διαδικασίας - τα παιδιά αναπτύσσουν περιβαλλοντική συνείδηση από νεαρή ηλικία και διδάσκονται τον σωστό τρόπο με τον οποίο σχετίζονται με το περιβάλλον.

Το αναλυτικό πρόγραμμα της προσχολικής ηλικίας είναι δυστυχώς συχνά πλήρες, αφήνοντας ελάχιστο χώρο για νέες δραστηριότητες, γεγονός που αναγκάζει τους εκπαιδευτικούς να αναζητούν διάφορους τρόπους εισαγωγής θεμάτων. Οι εκπαιδευτικοί δήλωσαν ότι θα χρησιμοποιούσαν το υλικό που ετοιμάστηκε και στο μέλλον, μέσω των ακόλουθων δραστηριοτήτων:

- Ανάπτυξη βασικών **επιχειρηματικών δεξιοτήτων** (σχεδιασμός και διεξαγωγή μικρών εκστρατειών πώλησης βοτάνων και λαχανικών που φυτεύτηκαν από τα ίδια τα παιδιά)
- Φύτευση **μικρών λαχανόκηπων**
- Μια **μικρή φρουταγορά** για τα βότανα και τα λαχανικά που καλλιεργούνται στο σπίτι
- **Περιβαλλοντικές εκστρατείες**

Πηγή: BUPNET

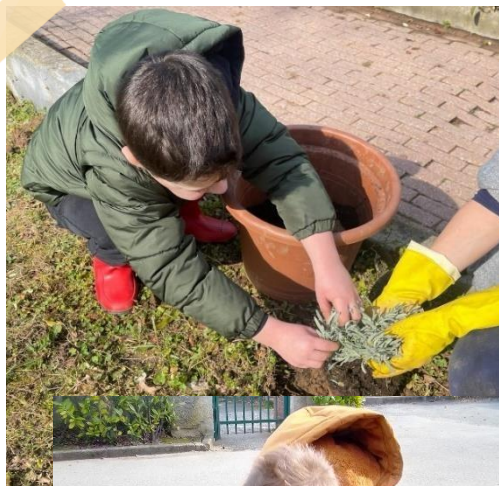
Δράση Φύτευσης στην Ιταλία

Το Ινστιτούτο Κωφών του Τορίνο δοκίμασε πιλοτικά τις παιδαγωγικές ακολουθίες με 6 νηπιαγωγούς σε 2 νηπιαγωγεία της Ιταλίας. Στις δραστηριότητες συμμετείχαν 49 παιδιά, εκ των οποίων 6 κ/β άτομα και 3 παιδιά με αυτισμό.

Οι νηπιαγωγοί επικεντρώθηκαν σε υπαίθριες δραστηριότητες, εκδρομές και εξερεύνηση του ζωντανού κόσμου στην αυλή του νηπιαγωγείου. Οργάνωσαν μια δράση για τον καθαρισμό της αυλής, ώστε τα παιδιά να προετοιμάσουν το έδαφος και να σπείρουν και να καλλιεργήσουν φυτά.

Τα παιδιά έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον και συμμετείχαν με στόχο την καλή τοποθέτηση των φυτών στο έδαφος. Με αυτόν τον τρόπο, τα παιδιά μπόρεσαν να κατανοήσουν τι χρειάζεται για να αναπτυχθεί ομαλά ένα φυτό, ποιος είναι ο ρόλος του εδάφους και του νερού, αλλά και πώς μπορούν να επηρεάσουν το φυτό αρνητικοί παράγοντες όπως η ρύπανση του αέρα ή του νερού.

Εκτός από την οικολογική συνείδηση, τα παιδιά έγιναν επίσης πιο υπεύθυνα, καθώς μετά τη φύτευση έπρεπε να φροντίζουν τον κήπο.

Λόγια από τους Δασκάλους

Χάρη στο πρόγραμμα GreenGUARDens, δημιουργήσαμε με τα παιδιά έναν κήπο με αρωματικά βότανα. Χρησιμοποιώντας τη δραστηριότητα που επικεντρώθηκε στη φροντίδα του εδάφους και των φυτών, δημιουργήσαμε αυτή την πρακτική δραστηριότητα, η οποία άρεσε πολύ στα παιδιά. Μας επέτρεψε να επεκτείνουμε τις συζητήσεις σχετικά με την τροφική αλυσίδα, την ανάπτυξη των φυτών, την εποχικότητα και άλλα ενδιαφέροντα θέματα. Το πιο σημαντικό είναι ότι πρόκειται για μια δραστηριότητα που μπορεί να συνεχιστεί με την πάροδο του χρόνου. Εξακολουθούμε να συντηρούμε τον κήπο με τα παιδιά και το καλύτερο είναι ότι αυτός ο κήπος προορίζεται να παραμείνει μέσα στη δομή. Τα μεγαλύτερα παιδιά θα μπορούν επίσης να μεταδίδουν τις γνώσεις τους στους μικρότερους συμμαθητές τους, υποστηριζόμενα από εμάς τους δασκάλους, δημιουργώντας έτσι ένα σύστημα μάθησης από ομότιμους που θα προάγει τις συνεχείς πράσινες εκπαιδευτικές δραστηριότητες τα επόμενα χρόνια.

Αυτό που είναι ιδιαίτερα σημαντικό είναι ότι τα παιδιά έχουν παρατηρήσει τη σχέση μεταξύ των ενεργειών που εκτελούν και των αποτελεσμάτων που προκύπτουν. Κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας συλλογής σκουπιδιών στην αυλή, τα παιδιά ήταν πολύ επιμελή και ενδιαφέρθηκαν να καθαρίσουν κάθε σημείο της αυλής. Στο τέλος της δράσης, ένα από τα παιδιά κατέληξε στο συμπέρασμα ότι **«Αν το κάνουμε αυτό κάθε μέρα, ο κήπος μας θα είναι πάντα όμορφος!»**

Τα παιδιά μάθαιναν κυρίως μέσω πρακτικών δραστηριοτήτων, σε συνδυασμό με μια **προσέγγιση της αφήs** (ψηλάφηση, κράτημα, συλλογή διαφορετικών αντικειμένων). Κατά την εκδρομή τους τα παιδιά παρατήρησαν τη μανόλια και συνέλεξαν τα άνθη της (και αργότερα τα κόλλησαν στις ζωγραφιές που έφτιαξαν). Μάζεψαν επίσης φύλλα από το δέντρο στον κήπο του νηπιαγωγείου τους και μίλησαν για τις χρήσεις των φύλλων, γιατί πέφτουν και για την ανανέωση της φύσης κάθε χρόνο.

Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για τα παιδιά, δεδομένου ότι τα παιδιά σήμερα περνούν λιγότερο χρόνο έξω, εξερευνώντας τη φύση, ειδικά αν ζουν σε αστικές περιοχές.

Τα παιδιά ξέρουν πολύ περισσότερα από όσα συχνά νομίζουμε, και συνεχώς μας εκπλήσσουν!

Μέσα από το παιχνίδι και τις δραστηριότητες στη φύση, οι εκπαιδευτικοί βοήθησαν τα παιδιά να κατανοήσουν την έννοια της αειφορίας, της επιχειρηματικότητας και της προστασίας του περιβάλλοντος και άρχισαν να αναπτύσσουν περιβαλλοντική συνείδηση στα παιδιά από τα πρώτα κίβλας χρόνια, κάτι που είναι απαραίτητο αν αναλογιστεί κανείς τις κλιματικές αλλαγές που αντιμετωπίζει ο κόσμος. **Και ποιες αλλαγές έγιναν στο νηπιαγωγείο;**

Τα παιδιά έγιναν πιο **προσεκτικά** και έδειξαν **σεβασμό** προς το περιβάλλον.

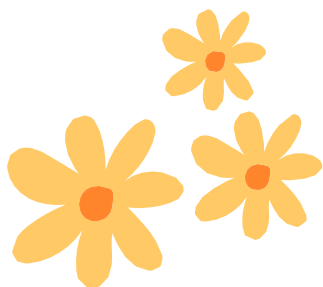
Έγιναν πολύ πιο ευαισθητοποιημένα όσον αφορά την **εξοικονόμηση νερού** και την **ανακύκλωση υλικών**, και οι συμπεριφορές αυτές αντανακλώνται στο σπίτι, σύμφωνα με τα σχόλια των γονέων.

Μεγαλύτερο ενδιαφέρον και **συμμετοχή των γονέων**

Ακούστε τι έχουν να εξομολογηθούν οι δάσκαλοί μας!

<https://youtu.be/1RYGkVmmSBc>

Γονείς! Ένας εξίσου σημαντικός παράγοντας, διότι με τη βοήθειά τους, τα παιδιά μπορούν να εφαρμόσουν όλες τις γνώσεις που έχουν αποκτήσει για την προστασία του περιβάλλοντος στο σπίτι.

Λόγια από τους Δασκάλους

Όταν τα παιδιά έφεραν στο σπίτι τα έργα και τις κατασκευές που έκαναν με τα φύλλα, οι γονείς μας έγραψαν και μας ρώτησαν γιατί κάνουμε τέτοια έργα με επίκεντρο το περιβάλλον. Αυτό οδήγησε όχι μόνο στη συμμετοχή των παιδιών αλλά και στη συμμετοχή ολόκληρου του κοινωνικού δικτύου γύρω μας. Υπήρξε μια ενεργοποίηση πολλαπλών συμμετεχόντων - γονέων, παιδιών που αποκτούν τα πρώτα θεμέλια περιβαλλοντικής συνείδησης και, τέλος, των εκπαιδευτικών και ολόκληρης της δομής του νηπιαγωγείου μας.

Όλοι οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στην πιλοτική εφαρμογή δήλωσαν ότι θα χρησιμοποιούσαν αυτές τις παιδαγωγικές ακολουθίες στο μέλλον και ότι θα τις συνιστούσαν στους συναδέλφους τους. Βέβαια, κάποια σημεία θα αλλάξουν, κάτι θα προσαρμοστεί στα νέα περιβαλλοντικά θέματα που δρομολογούνται στο νηπιαγωγείο, καθώς και στην περιέργεια των παιδιών.

Οι δραστηριότητες που έχουν προγραμματίσει οι εκπαιδευτικοί για τη νέα σχολική χρονιά είναι:

- Δημιουργία ενός **βιόκηπου (biogarden)** στο νηπιαγωγείο
- Δημιουργία ενός **φυτολογίου**
- νέες **υπαίθριες δραστηριότητες**
- εκδρομή σε **δασική περιοχή**

Οι Υπερήρωες σε Δράση στη Ρουμανία

Το Ειδικό Τεχνολογικό Λύκειο Vasile Pavelcu πραγματοποίησε την πιλοτική δοκιμή των παιδαγωγικών ακολουθιών με 23 νηπιαγωγούς σε 8 νηπιαγωγεία στη Ρουμανία. Στις δραστηριότητες συμμετείχαν 100 παιδιά, συμπεριλαμβανομένων 18 Κωφών και Βαρήκων μαθητών.

Τα παιδιά ενδιαφέρθηκαν περισσότερο για τα παιχνίδια με θέμα την ατμοσφαιρική ρύπανση, τους παράγοντες που την προκαλούν και τους τρόπους αντιμετώπισής της. Μέσα από τους χαρακτήρες των υπερηρώων της κυρίας Ηλιακής, του κύριου Ανεμούλη και του κύριου Νερούλη (Ομάδα Καθαρής Ενέργειας), τα παιδιά μπορούσαν εύκολα και με ένα ενδιαφέροντα τρόπο να μάθουν για τις βιώσιμες πηγές ενέργειας και της σημαντικότητας της χρήσης τους. Από την άλλη πλευρά, η θεματική της ατμοσφαιρικής ρύπανσης παρουσιάζεται μέσα από τον κακό χαρακτήρα του κ. Καπνούλη, ο οποίος έχει πολλές πηγές ατμοσφαιρικής ρύπανσης με το μέρος του οι οποίες τον ενδυναμώνουν.

Πηγή: Liceul TehnologicSpecial 'Vasile Pavelcu'

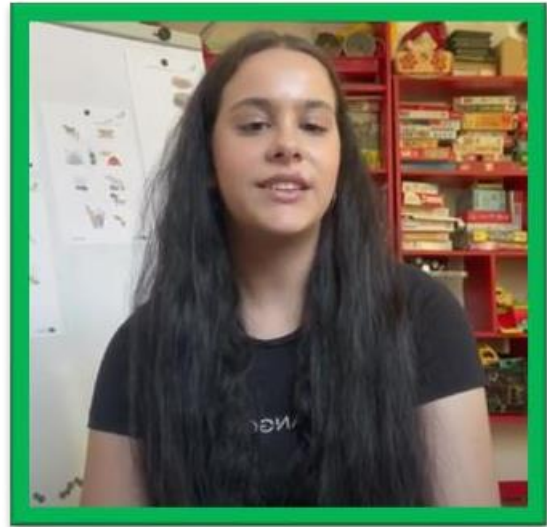
Θυμάμαι με θαυμασμό την αντίδραση των παιδιών στην εμφάνιση των υπερηρώων στην τάξη και την ανυπομονησία τους να τους βοηθήσουν να συρρικνώσουν τον κ. Καπνούλη. Μια άλλη ωραία στιγμή ήταν όταν ένα κοριτσάκι συνειδητοποίησε ότι τα ζάρια που μόλις είχε ρίξει σήμαιναν ότι έπρεπε να ενδυναμώσει τον κ. Καπνούλη αντί να τον αποδυναμώσει. Ήταν αρκετά δύσκολο για εκείνη να πάρει ένα μικρό κομμάτι καπνού και να το τοποθετήσει στην κορυφή του πλανήτη Γη. Αυτό μου έδειξε ότι τα παιδιά κατανοούσαν τον αντίκτυπο των επιλογών μας στο περιβάλλον. Ο θετικός αντίκτυπος που είχαν οι δραστηριότητες στα παιδιά με έκανε να νιώθω υπερήφανη που συμμετείχα στις διαδικασίες μάθησης και ανακάλυψης που ακολουθούσαν.

Μαζί με τους δασκάλους, τα παιδιά έφτιαξαν αφίσες για το περιβάλλον, φύτεψαν δέντρα και λουλούδια. Πραγματοποίησαν επίσης μια δράση για τον καθαρισμό και την ανακύκλωση των σκουπιδιών στην αυλή του νηπιαγωγείου. Ένας από τους δασκάλους δήλωσε ότι τα παιδιά **«συμμετείχαν πολύ, ενδιαφέρονταν, ήταν δραστήρια, περίεργα και είχαν καλή διάθεση»**.

Πηγή: Liceul Tehnologic Special 'Vasile Pavelcu'

Συνεργάστηκαν, μίλησαν και μοιράστηκαν την ευτυχία τους όταν βρήκαν μια λύση και αποδυνάμωσαν τον κακό και έτσι ενδυνάμωσαν τον πλανήτη Γη.

Η απεικόνιση μιας δύσκολης έννοιας όπως η ρύπανση με έναν συγκεκριμένο χαρακτήρα με τον οποίο τα παιδιά μπορούν να ταυτιστούν, τα έκανε να ασχοληθούν πολύ περισσότερο με τις δραστηριότητες και να κατανοήσουν τις αφηρημένες έννοιες.

Μέσα από διαδραστικά παιχνίδια, συζητήσεις και συμπεράσματα, τα παιδιά μπόρεσαν να δουν ότι κάθε ενέργεια ήταν σημαντική και να αποφασίσουν αν θα ενεργήσουν με περιβαλλοντικά σωστό τρόπο ή όχι. **Τι άλλαξε στο νηπιαγωγείο μετά τις δραστηριότητες;**

Τα παιδιά είναι πιο προσεκτικά στην κατανάλωση νερού, βοηθούν στην **διατήρηση των χώρων πρασίνου** και στην **ανακύκλωση**.

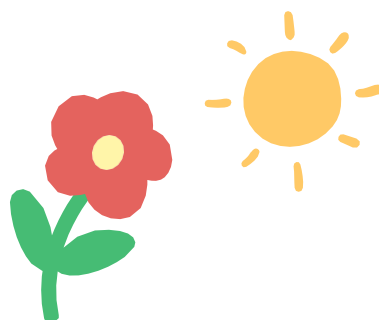
Απέκτησαν πολύ μεγαλύτερη **επίγνωση** του **αντίκτυπου που έχουν οι δράσεις τους** στο περιβάλλον και ενδιαφέρθηκαν περισσότερο για το πώς μπορούν να συμβάλουν στην προστασία της φύσης.

Διατηρούν την τάξη **καθαρή**.

Τα παιδιά έχουν γίνει πολύ πιο προσεκτικά στον τρόπο που χρησιμοποιούν τους πόρους που παρέχονται: **σβήνουν τα φώτα, ανακυκλώνουν** αντικείμενα που συχνά πετάγονταν, **επισκευάζουν** σπασμένα παιχνίδια και τα προσέχουν περισσότερο.

Ακούστε τι έχουν να εξομολογηθούν οι δάσκαλοί μας!

<https://youtu.be/mlzlZ9Et6g0>

Και οι δάσκαλοι έμαθαν κάτι καινούριο!

Νομίζω ότι η στιγμή που θεώρησα ως στιγμή wow ήταν όταν ολοκλήρωσα το υλικό για τη ρύπανση των ωκεανών. Εγώ, ως ενήλικας, δεν είχα συνειδητοποιήσει μέχρι τώρα, ούτε είχα συναντήσει αυτές τις πληροφορίες μέχρι τώρα - ότι ο πλανήτης μας συντηρείται από το οξυγόνο που παράγεται από τα νερά, τους ωκεανούς και όχι από τα δάση. Ήταν μια πληροφορία που με εξέπληξε και την μοιράστηκα όχι μόνο με τα παιδιά μου, αλλά και με τους συναδέλφους μου... Και, έκπληξη - ήταν είδηση για πολλούς από αυτούς.

Πηγή: Liceul Tehnologic Special 'Vasile Pavelcu'

Αφού έμαθαν ότι ο καπνός του αυτοκινήτου μολύνει τον αέρα, την επόμενη μέρα μερικά παιδιά ήρθαν στο νηπιαγωγείο με τα πόδια, «αναγκάζοντας» τους γονείς τους να εγκαταλείψουν την άνεση των αυτοκινήτων τους.

Πιλοτική Δοκιμή στη Σερβία

Το Western Balkans Institute (WEBIN) δοκίμασε πιλοτικά τις παιδαγωγικές ακολουθίες με 13 νηπιαγωγούς σε 5 νηπιαγωγεία στη Σερβία. Στις δραστηριότητες συμμετείχαν 73 παιδιά, μεταξύ των οποίων 3 κωφά και βαρήκοα παιδιά.

Τα παιδιά έδειξαν περισσότερο ενδιαφέρον για τις δραστηριότητες που αφορούσαν τη θεματική της **αποψίλωσης των δασών**. Πέρασαν τον περισσότερο χρόνο τους έξω, στην αυλή του νηπιαγωγείου ή σε κοντινά πάρκα. Τα παιδιά έμαθαν για τις διαφορές μεταξύ φυλλοβόλων και αειθαλών δέντρων και για το ρόλο των δέντρων στην παραγωγή οξυγόνου.

Πηγή: Western Balkans Institute

Σε κάθε δάσος, τα ζώα κατοικούν ανάμεσα στα δέντρα. Έτσι, τα παιδιά είχαν την ευκαιρία να ανακαλύψουν τους βιότοπους διαφόρων ειδών ζώων και τη διατροφή τους. Μέσα από συναρπαστικά ντοκιμαντέρ μικρού μήκους, εξερεύνησαν τις περίπλοκες λειτουργίες της τροφικής αλυσίδας. Η Ημέρα της Πικραλίδας και η Ημέρα του Δάσους γιορτάστηκαν με μια απολαυστική επίσκεψη επαγγελματιών επισκεπτών, η οποία συμπληρώθηκε από έναν μαγευτικό μίνι χορό μεταμφίσεων.

Περνάμε πολύ χρόνο με τα παιδιά στη φύση, γι' αυτό και γιορτάσαμε την Παγκόσμια Ημέρα Πικραλίδας με τα παιδιά. Αυτό ήταν πολύ ενδιαφέρον γι' αυτά, οπότε όλοι ήρθαν ντυμένοι με πράσινα και κίτρινα, βγήκαμε έξω, μαζέψαμε πικραλίδες, φτιάξαμε κέικ από αυτές και σούπα πικραλίδας και ζωγραφίσαμε πικραλίδες. Πραγματοποιήσαμε ένα εργαστήριο με το τοπικό οικολογικό κίνημα, οπότε τα παιδιά έφεραν τα δικά τους ποτιστήρια και καθαρίσαμε το πάρκο και ποτίσαμε τα φυτά.

Μαζί με την τοπική περιβαλλοντική κίνηση, τα παιδιά φύτεψαν δενδρύλλια και άλλα φυτά και είχαν την ευκαιρία να ακούσουν πώς πρέπει να ποτίζονται και να συντηρούνται σωστά. Σε ορισμένα από τα νηπιαγωγεία, τα δέντρα φυτεύονται συμβολικά την Ημέρα του Δάσους.

Πηγή: Western Balkans Institute

Οι Γνώσεις στην Πράξη

Τα παιδιά μετέδωσαν επίσης τις εμπειρίες τους στους γονείς τους, εμπλέκοντας έμμεσα και αυτούς. Ήξεραν επίσης πώς να διορθώνουν τις συνήθειες των γονέων τους. Για παράδειγμα, η 1η Μαΐου είναι μια γιορτή κατά την οποία στη Σερβία γίνεται συνήθως μπάρμπεκιου στην ύπαιθρο. Υπήρχε ένα νεαρό αγόρι που παρότρυνε τους γονείς του να μην ανάψουν φωτιά, εκφράζοντας την ανησυχία του ότι ο καπνός θα μολύνει τον αέρα. Ως πράξη διαμαρτυρίας επειδή τον αγνόησαν, αρνήθηκε να φάει το γεύμα που ακολούθησε.

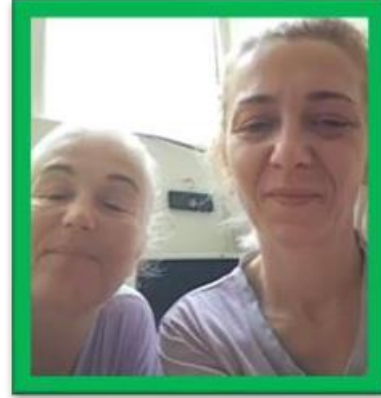
Εκτός από τα δάση, τα παιδιά ενδιαφέρθηκαν επίσης για το θέμα του ωκεανού, δηλ. στην περίπτωση της Σερβίας, για τους ποταμούς και τις λίμνες.

Η επίσκεψη του βιολόγου Miša στο νηπιαγωγείο μας ήταν μια από τις αξέχαστες στιγμές στο πλαίσιο του προγράμματος GreenGUARDens. Μας άρεσε πολύ ο τρόπος με τον οποίο μας εισήγαγε στο οικοσύστημα των λιμνών και των βάλτων, παρουσιάζοντάς μας πολλά εκθέματα της χλωρίδας και της πανίδας των λιμνών, καθώς και αφίσες, υλικό μικροσκοπικών εξετάσεων. Τα παιδιά παρακολουθούσαν τα πάντα με ενδιαφέρον, άκουγαν και έκαναν ερωτήσεις. Εκφράσεις περιέργειας, έκπληξης και ευχαρίστησης εναλλάσσονταν στα πρόσωπά τους. Τα παιδιά ευχαρίστησαν τον Miša που ήρθε και που έφερε όλα αυτά τα εκθέματα και ένα κορίτσι του είπε: «Miša, δεν ήξερα καν ότι υπάρχουν σε αυτόν τον κόσμο».

Πηγή: Western Balkans Institute

Τα παιδιά ήταν χαρούμενα, ικανοποιημένα, απλά περίμεναν τι θα κάναμε.

Μέσα από υπαίθριες δραστηριότητες, τα παιδιά έψαχναν για ίχνη ζώων, περιέγραφαν ό,τι άγγιζαν, έβλεπαν, άκουγαν και το συζητούσαν μεταξύ τους. **Τι άλλαξε στο νηπιαγωγείο μετά τις δραστηριότητες;**

Τα παιδιά **παρακίνησαν τους γονείς τους** και συμμετείχαν στη διακόσμηση της αυλής του νηπιαγωγείου.

Συνέχισαν να συντηρούν τον **κήπο** που είχαν φυτέψει στο νηπιαγωγείο.

Το ενδιαφέρον για διάφορα **πρακτικά πειράματα** αυξήθηκε.

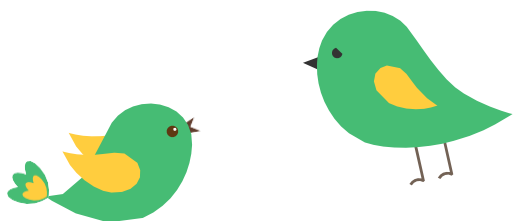
Τα παιδιά έγιναν αρκετά **ανεξάρτητα**.

Τα παιδιά έφερναν στο νηπιαγωγείο ό,τι έβρισκαν σε περιοδικά για ένα συγκεκριμένο θέμα και το **έδιναν στους φίλους τους**.

Ακούστε τι έχουν να εξομολογηθούν οι δάσκαλοί μας!

<https://youtu.be/ZCRYGXUQ5gc>

Και οι δάσκαλοι έμαθαν κάτι καινούριο!

Με τα παιδιά, μάθαμε κάτι που ούτε εμείς γνωρίζαμε. Όταν φυτεύαμε τον κήπο, ένα αγόρι μας είπε ότι υπάρχουν 25 είδη μέντας. Εμείς δεν το ξέραμε αυτό, και τότε τα παιδιά έφεραν μέντα από το σπίτι τους, οπότε μαζέψαμε 4 είδη και τα παιδιά ήταν ενθουσιασμένα. Μετά από αυτό, μας ρωτούσαν συνέχεια, πότε θα μαζέψουμε και τα 25;

«Ένα δάσος με πολλά υγιή δέντρα θα προστατεύσει τον πλανήτη Γη» (το μήνυμα και η ζωγραφιά του παιδιού)

Επίλογος

Σύμφωνα με τις εμπειρίες των εκπαιδευτικών και των παιδιών, η πιλοτική εφαρμογή παιδαγωγικών ακολουθιών με παιχνιδοποιημένες δραστηριότητες στη Σερβία, τη Γερμανία, την Ιταλία, την Κύπρο και τη Ρουμανία ήταν **πολύ επιτυχής**.

Οι θεματικές της **ατμοσφαιρικής ρύπανσης, της ρύπανσης των ωκεανών και της αποψίλωσης των δασών** παρουσιάζονται στα παιδιά με τρόπους που είναι κατανοητοί για αυτά και που τους ενδιαφέρουν.

Οι πρακτικές δραστηριότητες, τα διαδραστικά παιχνίδια, τα παιχνίδια ρόλων και μνήμης, οι επισκέψεις εμπειρογνομόνων και ο πολύς χρόνος στην ύπαιθρο αποδείχθηκαν ένας εξαιρετικός τρόπος για να κατανοήσουν τα παιδιά τα θέματα της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας και της πράσινης επιχειρηματικότητας.

Τα παιδιά απόλαυσαν αυτές τις δραστηριότητες, έπαιξαν, έμαθαν και το σημαντικότερο, κατάφεραν να αφομοιώσουν τα θέματα που ήταν πολύπλοκα και ακατανόητα γι' αυτά.

Το Έργο GreenGUARDens συνέβαλαν στο να αναπτύξουν τα παιδιά σε 5 χώρες εταίρους **περιβαλλοντική συνείδηση από νεαρή ηλικία** και, ως εκ τούτου, να κατανοήσουν τις συνέπειες των πράξεων τους και να μάθουν πώς να προστατεύουν το περιβάλλον.

Έμαθαν ότι κάθε μικρό βήμα προς την κατεύθυνση της εξοικονόμησης του περιβάλλοντος μετράει και ότι οι μικρές προσαρμογές στην καθημερινή ζωή ενός ατόμου μπορούν να έχουν μεγάλο αντίκτυπο στον πλανήτη ως σύνολο.

Η κοινοπραξία του έργου GreenGUARDens ευχαριστεί και πάλι θερμά όλους τους εκπαιδευτικούς και τα παιδιά που συμμετείχαν στην πιλοτική εφαρμογή αυτών των περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων.

Προσκαλούμε όμως και εσάς, τους αναγνώστες, να συμμετάσχετε μαζί μας τη νέα σχολική χρονιά στην προσπάθειά μας να αυξήσουμε την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση των παιδιών και να συμβάλουμε στη δράση για τη διατήρηση του περιβάλλοντος για τις μελλοντικές γενιές.

Απολαύστε την ανάγνωση των **βέλτιστων πρακτικών** που μπορείτε επίσης να εφαρμόσετε στο νηπιαγωγείο σας και να δουλέψετε με τα παιδιά.

Με τους καλύτερους χαιρετισμούς από την κοινοπραξία του [GreenGUARDens!](#)

Βέλτιστες Πρακτικές

Μέρος Α: Στρατηγικές Βέλτιστων Πρακτικών

Βέλτιστη Πρακτική 1: Καθιέρωση Συνηθισμένων Ρουτινών

Μία από τις βασικές βέλτιστες πρακτικές που παρατηρήθηκαν κατά τη διάρκεια των πιλοτικών δοκιμών ήταν η καθιέρωση συνηθισμένων ρουτινών για τα παιδιά. Στην αρχή του μαθήματος, οι εκπαιδευτικοί τηρούσαν τις συνήθειες πρωινές τους δραστηριότητες, όπως η προσευχή και η συζήτηση για το μάθημα της ημέρας, πριν εισαγάγουν το νέο περιεχόμενο. Αυτή η πρακτική είναι ζωτικής σημασίας για τα μικρά παιδιά, καθώς παρέχει μια αίσθηση ασφάλειας και σταθερότητας. Οι συνηθισμένες ρουτίνες βοηθούν στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος όπου τα παιδιά αισθάνονται άνετα και έτοιμα να μάθουν, καθώς έχουν ήδη συνηθίσει την αλληλουχία των γεγονότων. Διατηρώντας αυτές τις ρουτίνες, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να μεταβούν ομαλά σε νέα θέματα, εξασφαλίζοντας ότι οι μαθητές παραμένουν αφοσιωμένοι και δεκτικοί. Αυτή η προσέγγιση αξιοποιεί τη φυσική άνεση που αισθάνονται τα παιδιά μέσα από την προβλεψιμότητα, διευκολύνοντάς τα να απορροφήσουν και να κατανοήσουν τις νέες πληροφορίες.

Βέλτιστη Πρακτική 2: Ενσωμάτωση Υπαίθριων Μαθησιακών Περιβαλλόντων

Μία από τις πιο αποτελεσματικές πρακτικές που όρισαν οι εταίροι αφορούσε την ενσωμάτωση δραστηριοτήτων σε εξωτερικούς χώρους που επιτρέπουν στα παιδιά να αλληλοεπιδρούν άμεσα με τη φύση. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει περιπάτους στη φύση, μάθηση στον κήπο ή παρατήρηση τοπικών οικοσυστημάτων. Οι εμπειρίες σε εξωτερικούς χώρους βοηθούν τα παιδιά να αναπτύξουν μια απτή σύνδεση με το περιβάλλον, ενισχύοντας την κατανόηση και την εκτίμησή τους για τον φυσικό κόσμο. Τα περιβάλλοντα μάθησης σε εξωτερικούς χώρους επιτρέπουν στα παιδιά προσχολικής ηλικίας να βιώσουν άμεσα τη φύση, βοηθώντας τα να αναπτύξουν μια σύνδεση με τον φυσικό κόσμο, ενώ παράλληλα διδάσκονται περιβαλλοντικές έννοιες.

Βέλτιστη Πρακτική 3: Δικτύωση μεταξύ των Γονέων, του Σχολείου, και των Παιδιών

Η δημιουργία ενός ισχυρού δικτύου μεταξύ των γονέων, του σχολείου και των παιδιών είναι μια βέλτιστη πρακτική που ενισχύει τη συνολική μαθησιακή εμπειρία και δημιουργεί μια υποστηρικτική κοινότητα γύρω από το παιδί. Η πρακτική αυτή περιλαμβάνει την τακτική επικοινωνία και συνεργασία μεταξύ γονέων και εκπαιδευτικών, καθώς και την οργάνωση δραστηριοτήτων που περιλαμβάνουν τόσο τα παιδιά όσο και τις οικογένειές τους. Με την προώθηση αυτών των συνδέσεων, το σχολείο δημιουργεί ένα περιβάλλον όπου η μάθηση επεκτείνεται πέρα από την τάξη και στο σπίτι, ενισχύοντας το εκπαιδευτικό ταξίδι του παιδιού.

Η δικτύωση μπορεί να λάβει διάφορες μορφές, όπως συναντήσεις γονέων-δασκάλων, οικογενειακά εργαστήρια και κοινοτικές εκδηλώσεις όπου τα παιδιά μπορούν να παρουσιάσουν τη δουλειά τους και οι γονείς να συμμετέχουν ενεργά. Για παράδειγμα, η διοργάνωση μιας «Ημέρας Οικογένειας» όπου γονείς και παιδιά συμμετέχουν σε κοινές μαθησιακές δραστηριότητες ή η δημιουργία μιας κοινής διαδικτυακής πλατφόρμας για τους γονείς ώστε να συζητούν και να υποστηρίζουν ο ένας τον άλλον, ενισχύει τον δεσμό μεταξύ της οικογένειας και του σχολείου.

Αυτή η πρακτική είναι αποτελεσματική επειδή δημιουργεί ένα περιβάλλον συνεργασίας όπου οι γονείς αισθάνονται ότι εμπλέκονται περισσότερο στην εκπαίδευση του παιδιού τους και είναι καλύτερα εξοπλισμένοι για να υποστηρίξουν τη μάθησή του στο σπίτι. Επιτρέπει επίσης στους εκπαιδευτικούς να κατανοήσουν βαθύτερα το υπόβαθρο και τις ανάγκες κάθε παιδιού, επιτρέποντάς τους να προσαρμόσουν τις στρατηγικές διδασκαλίας τους πιο αποτελεσματικά. Για τα παιδιά, το να βλέπουν τους γονείς τους να συμμετέχουν στις σχολικές δραστηριότητες ενισχύει τη σημασία της εκπαίδευσης και δημιουργεί μια αίσθηση συνέχειας μεταξύ σπιτιού και σχολείου.

Βέλτιστη Πρακτική 4: Υλοποίηση Πολυετών Έργων για Συνέχεια και Ρουτίνα

Η εισαγωγή πολυετών προγραμμάτων που καλύπτουν πολλά σχολικά έτη αποτελεί βέλτιστη πρακτική που παρέχει συνέχεια και ρουτίνα, προωθώντας μια βαθιά και βιώσιμη μαθησιακή εμπειρία για τα παιδιά. Αυτά τα εκτεταμένα έργα έχουν σχεδιαστεί έτσι ώστε να εξελίσσονται καθώς τα παιδιά αναπτύσσονται, αξιοποιώντας προηγούμενες γνώσεις και δεξιότητες και εισάγοντας ταυτόχρονα νέες έννοιες με συνεκτικό και συνδεδεμένο τρόπο. Με την επανάληψη και την επέκταση του ίδιου έργου κάθε χρόνο, τα παιδιά μπορούν να δουν την πρόοδό τους με την πάροδο του χρόνου, γεγονός που ενισχύει την αίσθηση της επίτευξης και της κατανόησης.

Για παράδειγμα, ένα σχολείο μπορεί να ξεκινήσει ένα πολυετές πρόγραμμα για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Κατά το πρώτο έτος, τα παιδιά θα μπορούσαν να ξεκινήσουν μαθαίνοντας βασικές έννοιες όπως η ανακύκλωση και η φύτευση ενός κήπου. Στα επόμενα χρόνια, το πρόγραμμα θα μπορούσε να επεκταθεί και να περιλαμβάνει δραστηριότητες όπως η μελέτη της τοπικής άγριας ζωής, η συμμετοχή σε εκδηλώσεις καθαρισμού της κοινότητας ή η εξερεύνηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Κάθε φάση του προγράμματος είναι προσαρμοσμένη στα αναπτυξιακά στάδια των παιδιών, διασφαλίζοντας ότι το περιεχόμενο παραμένει σχετικό και αποτελεί κατάλληλη πρόκληση.

Η πρακτική αυτή είναι αποτελεσματική, διότι δημιουργεί ένα σταθερό και οικείο πλαίσιο στο σχολικό περιβάλλον. Τα παιδιά επωφελούνται από την προβλεψιμότητα και τη συνέπεια που συνεπάγεται η επανάληψη ενός οικείου προγράμματος, το οποίο βοηθά στην ενίσχυση της μάθησής τους και στην οικοδόμηση μιας βαθύτερης κατανόησης του αντικειμένου. Επιπλέον, τα πολυετή έργα ενισχύουν την αίσθηση της συνέχειας που υποστηρίζει τη συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη, καθώς τα παιδιά εργάζονται για μακροπρόθεσμους στόχους τόσο ατομικά όσο και ομαδικά.

Βέλτιστη Πρακτική 5: Ανταλλαγή Δραστηριοτήτων με Άλλα Νηπιαγωγεία

Η διευκόλυνση της ανταλλαγής δραστηριοτήτων μεταξύ διαφορετικών νηπιαγωγείων είναι μια πολύτιμη βέλτιστη πρακτική που διευρύνει την εκπαιδευτική εμπειρία τόσο για τα παιδιά όσο και για τους εκπαιδευτικούς. Η πρακτική αυτή περιλαμβάνει τη συνεργασία με άλλα νηπιαγωγεία για την ανταλλαγή σχεδίων μαθημάτων, εργασιών και πολιτιστικών δραστηριοτήτων, είτε μέσω εικονικών συνδέσεων είτε μέσω προσωπικών επισκέψεων. Με τη συνεργασία με άλλα σχολεία, τα παιδιά εκτίθενται σε νέες ιδέες, απόψεις και μεθόδους διδασκαλίας, οι οποίες μπορούν να εμπλουτίσουν τη μάθησή τους και να ενισχύσουν την αίσθηση της κοινότητας πέρα από το άμεσο περιβάλλον τους.

Για παράδειγμα, δύο νηπιαγωγεία μπορεί να συνεργαστούν σε ένα κοινό καλλιτεχνικό πρόγραμμα, όπου τα παιδιά δημιουργούν έργα που στη συνέχεια ανταλλάσσονται και εκτίθενται στις τάξεις του άλλου. Εναλλακτικά, τα σχολεία θα μπορούσαν να οργανώσουν ένα σύστημα «φίλων αλληλογραφίας» όπου τα παιδιά ανταλλάσσουν γράμματα ή βίντεο, επιτρέποντάς τους να μάθουν για διαφορετικούς πολιτισμούς, παραδόσεις ή ακόμη και γλώσσες. Αυτές οι ανταλλαγές μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν τη συνεργασία των εκπαιδευτικών, όπου οι εκπαιδευτικοί μοιράζονται βέλτιστες πρακτικές, πόρους και στρατηγικές, βελτιώνοντας τη συνολική ποιότητα της εκπαίδευσης.

Αυτή η πρακτική είναι αποτελεσματική, διότι εισάγει τα παιδιά σε διαφορετικούς τρόπους σκέψης και μάθησης, ενθαρρύνοντας την ανοιχτόμυαλη σκέψη και την προσαρμοστικότητα. Τα βοηθά επίσης να αναπτύξουν κοινωνικές δεξιότητες αλληλοεπιδρώνοντας με συνομηλίκους από διαφορετικό υπόβαθρο. Για τους νηπιαγωγούς, η ανταλλαγή δραστηριοτήτων με άλλα νηπιαγωγεία παρέχει την ευκαιρία να προβληματιστούν και να βελτιώσουν τις διδακτικές τους πρακτικές ενσωματώνοντας επιτυχημένες στρατηγικές από άλλα περιβάλλοντα.

Βέλτιστη Πρακτική 6: Συμμετοχή σε Δραστηριότητες κατά τη Διάρκεια Πολλών Ημερών

Η εκτέλεση δραστηριοτήτων κατά τη διάρκεια περισσότερων ημερών, επιστρέφοντας σε κάτι που έχει αντιμετωπιστεί νωρίτερα, τείνει να παράγει πολύ καλύτερα αποτελέσματα από μια μεμονωμένη δραστηριότητα.

Στην πρώτη διδακτική περίοδο, ο δάσκαλος μπορεί να παρουσιάσει μια θεωρητική έννοια, σε συνδυασμό με μια πρακτική εμπειρία - για παράδειγμα, μια εικονική περιήγηση σε έναν κήπο όπου τα παιδιά μπορούν να μάθουν για τη σημασία της βιωσιμότητας, παρατηρώντας διάφορα φυτά και ζώα. Σε μια επόμενη δραστηριότητα, τα παιδιά μπορούν να επιστρέψουν στο ίδιο θέμα - στο ίδιο παράδειγμα, θα έχουν την ευκαιρία να «φυτέψουν» και να φροντίσουν τα δικά τους μικρά φυτά σε εικονική μορφή. Η επιστροφή σε όσα έμαθαν προηγουμένως και η παρατήρηση του αντίκτυπου των πράξεων τους (π.χ. η ανάπτυξη των εικονικών τους κήπων) ενισχύει τα βασικά σημεία της θεματικής ενότητας και δρα ενισχυτικά στη δέσμευση των παιδιών σχετικά με το θέμα.

Βέλτιστη Πρακτική 7: Χρήση της Αφήγησης Ιστοριών για την Εισαγωγή Πολύπλοκων Θεμάτων

Η αξιοποίηση της αφήγησης ως εκπαιδευτικού εργαλείου είναι μια άλλη βέλτιστη πρακτική, μια ιστορία που αντικατοπτρίζει τα θέματα του μαθήματος, όπως η περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Η αφήγηση ιστοριών είναι μια ισχυρή μέθοδος για την εμπλοκή των μικρών παιδιών, καθώς καθιστά τα πολύπλοκα θέματα προσιτά και κατανοητά. Σε ένα παράδειγμα, η ιστορία για ένα ψάρι που αντιμετωπίζει ρύπανση στο σπίτι του επέτρεψε στα παιδιά να συμπάσχουν με τον χαρακτήρα και να κατανοήσουν την ευρύτερη έννοια των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Με την προσωποποίηση των περιβαλλοντικών ζητημάτων μέσω συγκρίσιμων χαρακτήρων και αφηγήσεων, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να απλοποιήσουν τις αφηρημένες ιδέες και να τις κάνουν πιο απτές για τους μικρούς μαθητές. Αυτή η μέθοδος δεν κεντρίζει μόνο το ενδιαφέρον των παιδιών, αλλά βοηθά επίσης στην οικοδόμηση μιας συναισθηματικής σύνδεσης με το θέμα, η οποία μπορεί να ενισχύσει τη συγκράτηση και την κατανόηση.

Βέλτιστη Πρακτική 8: Διαδραστικές και Πρακτικές Δραστηριότητες

Η ενσωμάτωση διαδραστικών και πρακτικών δραστηριοτήτων είναι μια άλλη αποτελεσματική βέλτιστη πρακτική που παρατηρήθηκε. Τα κινήγια θησαυρού είναι ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της προσέγγισης. Ακόμη και αν μεσολαβήσουν έκτακτες καιρικές συνθήκες και οι δραστηριότητες πρέπει να διεξαχθούν ψηφιακά, όπως συνέβη κατά τη διάρκεια της πιλοτικής εφαρμογής από έναν εταίρο, η βασική ιδέα της διαδραστικής μάθησης διατηρείται. Οι διαδραστικές δραστηριότητες είναι απαραίτητες για τα μικρά παιδιά, καθώς παρέχουν μια πολυαισθητηριακή εμπειρία μάθησης, η οποία μπορεί να είναι πιο αποτελεσματική από τις παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας. Οι δραστηριότητες αυτές ενθαρρύνουν τα παιδιά να εξερευνούν, να κάνουν ερωτήσεις και να συμμετέχουν ενεργά στη διαδικασία μάθησης. Κάνοντας τη μάθηση διασκεδαστική και ελκυστική, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να βοηθήσουν τους μαθητές να αναπτύξουν βαθύτερη κατανόηση της ύλης και να καλλιεργήσουν την αγάπη για τη μάθηση.

Βέλτιστη Πρακτική 9: Συσχετισμός του Περιεχομένου με Εμπειρίες από την Πραγματική Ζωή

Ο παραλληλισμός του περιεχομένου του μαθήματος με τις πραγματικές εμπειρίες των παιδιών είναι μια άλλη βέλτιστη πρακτική που προέκυψε από την πιλοτική δοκιμή. Για παράδειγμα, οι εκπαιδευτικοί συνέδεσαν τα προβλήματα ρύπανσης που αντιμετωπίζουν τα ψάρια στην ιστορία με τις ανθρώπινες εμπειρίες με τη ρύπανση του περιβάλλοντος. Αυτή η προσέγγιση βοηθά τα παιδιά να δουν τη σημασία των όσων μαθαίνουν και να κατανοήσουν τον αντίκτυπό τους στη δική τους ζωή. Όταν τα παιδιά μπορούν να συσχετίσουν τις νέες πληροφορίες με τις δικές τους εμπειρίες, αυτές αποκτούν μεγαλύτερο νόημα και απομνημονεύονται. Η μέθοδος αυτή βοηθά επίσης στην ανάπτυξη δεξιοτήτων κριτικής σκέψης, καθώς τα παιδιά μαθαίνουν να κάνουν συνδέσεις μεταξύ διαφορετικών εννοιών και να αντιλαμβάνονται τις ευρύτερες συνέπειες των πράξεων τους. Με τη θεμελίωση αφηρημένων εννοιών σε πλαίσια της πραγματικής ζωής, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ενισχύσουν την κατανόηση και την εφαρμογή του υλικού από τους μαθητές.

Βέλτιστη Πρακτική 10: Σχεδιασμός Δραστηριοτήτων με Άμεση Πρακτική Εφαρμογή

Μια βέλτιστη πρακτική που εντοπίσαμε ήταν η δυνατότητα άμεσης πρακτικής εφαρμογής των όσων διδάχθηκαν στο νηπιαγωγείο. Η δυνατότητα να συσχετιστούν οι νέες γνώσεις με την εμπειρία της πραγματικής ζωής δίνει στα παιδιά την ευκαιρία να αναπτύξουν πρακτικές δεξιότητες και να υιοθετήσουν μια νοοτροπία που επικεντρώνεται στη μη σπατάλη πόρων. Ένα παράδειγμα αυτής της προσέγγισης είναι μια ακολουθία για το διαχωρισμό των απορριμμάτων και την ανακύκλωση. Τα παιδιά μπορούν να διαχωρίζουν διαφορετικά είδη απορριμμάτων και να τα τοποθετούν στον κάδο του αντίστοιχου χρώματος. Αυτό παρέχει μια άμεση απεικόνιση της έννοιας του διαχωρισμού των απορριμμάτων και μπορεί εύκολα να μεταφερθεί στην πράξη τόσο στο νηπιαγωγείο όσο και στο σπίτι.

Βέλτιστη Πρακτική 11: Οπτικοποίηση Θεωρητικών Εννοιών με τη Χρήση Φυσικών Μοντέλων

Οι θεωρητικές έννοιες είναι συχνά δύσκολο να κατανοηθούν και η χρήση μόνο οπτικών βοηθημάτων δεν είναι πάντα αρκετή για να αποδοθεί ένα θέμα, καθώς αφήνει τους εκπαιδευόμενους σε παθητική θέση. Τα παιδιά ανταποκρίνονται πολύ καλύτερα σε μια κατάσταση όπου μπορούν να πιάσουν στα χέρια τους ένα αντικείμενο και να προσπαθήσουν να αλληλοεπιδράσουν με αυτό. Για παράδειγμα, κατά την παρουσίαση του θέματος των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τα animations και τα διαδραστικά παιχνίδια που εξηγούν την αιολική και την ηλιακή ενέργεια μπορούν να συνδυαστούν με μια πρακτική άσκηση. Τα παιδιά μπορούν να κατασκευάσουν μικρές ανεμογεννήτριες και να τις παρακολουθήσουν να περιστρέφονται, κάνοντας τη σχέση τους με το θέμα προσωπική.

Βέλτιστη Πρακτική 12: Προώθηση Βιώσιμης Περιβαλλοντικής Συμπεριφοράς στο Νηπιαγωγείο

Η παρότρυνση των παιδιών να συνεργαστούν με τους δασκάλους είναι ένας πολύ καλός τρόπος για να διατηρηθεί ένα νηπιαγωγείο βιώσιμο.

Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει διάφορες δραστηριότητες:

- Η διασφάλιση ότι καμία από τις βρύσες δεν στάζει και η εξήγηση στα παιδιά ότι αυτός είναι ένας τρόπος εξοικονόμησης νερού, το οποίο έχει πλέον καταστεί ένας πολύ περιορισμένος πόρος.
- Εξοικονόμηση νερού και εκπαίδευση των παιδιών να μην το σπαταλούν: ότι πρέπει να πίνουν μόνο όσο χρειάζονται, και αν δεν μπορούν να το πιούν όλο, να το φυλάξουν για το πότισμα των φυτών.
- Συλλογή του βρόχινου νερού και χρήση του για το πότισμα του κήπου του νηπιαγωγείου.
- Κόψιμο υπολειμμάτων τροφών, όπως κελύφη αυγών ή φλούδες μπανάνας, και χρήση τους μαζί με τα παιδιά για τη λίπανση των φυτών μέσα και έξω από το νηπιαγωγείο.
- Εξήγηση στα παιδιά για το πώς μπορούν να εξοικονομήσουν χαρτί - π.χ. ότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί και η άλλη πλευρά του χαρτιού πριν από τη χρήση ενός καινούριου.

Πρόκειται για μικρές τροποποιήσεις και βελτιώσεις που δεν είναι πολύ επιβαρυντικές ούτε για τους δασκάλους ούτε για τα παιδιά και μπορούν να δείξουν με τον καλύτερο τρόπο στα παιδιά πόσο πολύ μπορεί να επηρεάσει ο καθένας μας με τις πράξεις του τον πλανήτη, αλλά και πώς ο καθένας από εμάς μπορεί να κάνει κάτι μικρό για να συμβάλει στη βιωσιμότητα του περιβάλλοντος και ότι αυτές οι μικρές συνεισφορές στο τέλος, όταν όλα αυτά αθροίζονται, έχουν μεγάλο αντίκτυπο.

Βέλτιστη Πρακτική 13: Χρήση της Τέχνης και της Δημιουργικής Έκφρασης

Η τέχνη επιτρέπει στα παιδιά να εκφράσουν την κατανόησή τους για πολύπλοκα θέματα, όπως η κλιματική αλλαγή ή η βιοποικιλότητα, με τρόπο προσωπικό και ευφάνταστο. Τα έργα τέχνης, όπως το σχέδιο, η ζωγραφική ή η χειροτεχνία, παρέχουν στα παιδιά τη δυνατότητα να εξερευνήσουν και να εσωτερικεύσουν σύνθετα περιβαλλοντικά θέματα, όπως η κλιματική αλλαγή ή η βιοποικιλότητα, με τρόπο που να ανταποκρίνεται στο αναπτυξιακό τους στάδιο.

Για παράδειγμα, θα μπορούσαν να δημιουργήσουν κολάζ με ανακυκλωμένα υλικά ή να ζωγραφίσουν εικόνες ζώων που απειλούνται με εξαφάνιση, ενισχύοντας τη δημιουργικότητα και ενισχύοντας παράλληλα περιβαλλοντικά θέματα. Η τέχνη επιτρέπει επίσης στα παιδιά να εκφράσουν τις προσωπικές τους απόψεις για τη φύση και το περιβάλλον, γεγονός που ενισχύει τους συναισθηματικούς δεσμούς με τα θέματα που διδάσκονται. Αυτή η μέθοδος μπορεί να οδηγήσει σε βαθύτερη κατανόηση, καθώς τα παιδιά επεξεργάζονται οπτικά και συναισθηματικά τη σημασία της φροντίδας του πλανήτη.

Βέλτιστη Πρακτική 14: Ενσωμάτωση Μουσικής και Κίνησης

Η χρήση τραγουδιών, ομοιοκαταληξιών και χορού είναι ένας πολύ καλός τρόπος για να διδάξετε περιβαλλοντικές έννοιες. Η μουσική και η κίνηση εμπλέκουν πολλαπλές αισθήσεις, δημιουργώντας έναν διασκεδαστικό και διαδραστικό τρόπο για την εισαγωγή περιβαλλοντικών εννοιών στα παιδιά προσχολικής ηλικίας. Τα τραγούδια για την ανακύκλωση, ο χορός σε ρυθμούς εμπνευσμένους από τα τροπικά δάση ή η δημιουργία κινήσεων που μιμούνται τον κύκλο του ανέμου ή του νερού βοηθούν τα παιδιά να εμπεδώσουν αυτές τις ιδέες με χαρούμενο και αξιομνημόνευτο τρόπο. Αυτή η προσέγγιση λειτουργεί καλά επειδή συνδέει τα αφηρημένα περιβαλλοντικά θέματα με τη σωματική δραστηριότητα, ενισχύοντας τη μάθηση μέσω της επανάληψης, του ρυθμού και της σωματικής εμπλοκής. Μπορεί επίσης να ενισχύσει ένα κοινό μαθησιακό περιβάλλον, καθώς τα παιδιά τραγουδούν, χορεύουν ή παίζουν μουσικά όργανα μαζί, ενισχύοντας τη συνοχή της ομάδας ενώ διδάσκονται θέματα βιωσιμότητας.

Βέλτιστη Πρακτική 15: Ενσωμάτωση της Παιχνιδοποίησης στη Μάθηση

Η ενσωμάτωση της παιχνιδοποίησης στη μαθησιακή διαδικασία είναι μια αποτελεσματική βέλτιστη πρακτική που κινητοποιεί και εμπλέκει τα μικρά παιδιά μετατρέποντας τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες σε παιγνιώδεις εμπειρίες. Η παιχνιδοποίηση περιλαμβάνει την εφαρμογή στοιχείων που μοιάζουν με παιχνίδια -όπως πόντοι, επίπεδα, ανταμοιβές και προκλήσεις- σε μη παιγνιώδη πλαίσια, όπως τα μαθήματα στην τάξη. Αυτή η προσέγγιση καθιστά τη μάθηση πιο διαδραστική και ευχάριστη, ενθαρρύνοντας τα παιδιά να συμμετέχουν ενεργά και συστηματικά

Για παράδειγμα, μια τάξη μπορεί να χρησιμοποιεί ένα σύστημα πόντων, όπου τα παιδιά κερδίζουν αστέρια για την ολοκλήρωση εργασιών ή για θετικές συμπεριφορές. Αυτά τα αστέρια μπορούν να συγκεντρωθούν και να ανταλλαχθούν με μικρές ανταμοιβές ή προνόμια, όπως η επιλογή της επόμενης δραστηριότητας της τάξης ή η απονομή ενός πιστοποιητικού. Μια άλλη προσέγγιση θα μπορούσε να περιλαμβάνει τη μετατροπή ενός μαθήματος σε μια θεματική περιπέτεια, όπου τα παιδιά πρέπει να ολοκληρώσουν εκπαιδευτικές προκλήσεις για να «ξεκλειδώσουν» νέα επίπεδα ή να επιτύχουν έναν στόχο, όπως να βοηθήσουν έναν χαρακτήρα σε μια ιστορία

Η παιχνιδοποίηση είναι ιδιαίτερα αποτελεσματική για παιδιά προσχολικής ηλικίας, επειδή συμβαδίζει με τη φυσική κλίση τους προς το παιχνίδι. Παρέχει επίσης άμεση ανατροφοδότηση, η οποία μπορεί να βοηθήσει στην ενίσχυση της μάθησης και στη διατήρηση της προσοχής. Κάνοντας τη διαδικασία μάθησης διασκεδαστική και ανταγωνιστική με υγιή τρόπο, η παιχνιδοποίηση ενθαρρύνει τα παιδιά να αναλάβουν την ευθύνη της εκπαίδευσής τους και να επιδιώξουν την προσωπική τους βελτίωση.

Αυτή η πρακτική δεν ενισχύει απλώς την εμπλοκή και τα κίνητρα, αλλά προάγει επίσης βασικές δεξιότητες όπως η επίλυση προβλημάτων, η ομαδική εργασία και η επιμονή. Με την ενσωμάτωση μαθησιακών στόχων σε ένα πλαίσιο τύπου παιχνιδιού, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να καταστήσουν τις πολύπλοκες ή επαναλαμβανόμενες εργασίες πιο ελκυστικές, διασφαλίζοντας ότι τα παιδιά ταυτόχρονα διασκεδάζουν και εκπαιδεύονται.

Βέλτιστη Πρακτική 16: Εκ των Προτέρων Προετοιμασία πιο Απαιτητικών Δραστηριοτήτων, ώστε να Συμπεριληφθούν Όλα τα Παιδιά.

Μερικές από τις καλύτερες δραστηριότητες είναι και οι πιο δύσκολες. Αυτό είναι υπέροχο για ορισμένα παιδιά, αλλά απογοητευτικό για εκείνα που δεν μπορούν να ακολουθήσουν.

Όταν περιλαμβάνονται διαδραστικά στοιχεία σε ένα νέο θέμα που παρουσιάζεται για πρώτη φορά, αυτό μπορεί να προκαλέσει μεγάλο ενθουσιασμό στα παιδιά, αλλά μπορεί επίσης να οδηγήσει κάποια από αυτά στην απόσπαση της προσοχής τους και στη δυσκολία να ακολουθήσουν τις δραστηριότητες. Αυτό θα οδηγήσει σε ανάμεικτες αντιδράσεις - ενώ κάποια παιδιά συμμετέχουν με ενθουσιασμό, άλλα θα αισθάνονται απογοητευμένα. Μια πιο ισορροπημένη προσέγγιση που θα περιλαμβάνει τόσο ψηφιακά όσο και πρακτικά στοιχεία μπορεί να λειτουργήσει καλύτερα - για παράδειγμα, αν το θέμα θα εισαχθεί ομαλά με τη δημιουργία μικρών, πρακτικών projects, πριν από τη διεξαγωγή μιας μεγάλης κοινής δραστηριότητας.

Βέλτιστη Πρακτική 17: Δημιουργία ενός Φυτολογίου με τα Παιδιά του Νηπιαγωγείου

Η εμπλοκή των παιδιών προσχολικής ηλικίας στη δημιουργία ενός φυτολογίου είναι μια καινοτόμος βέλτιστη πρακτική που προάγει την πρακτική μάθηση και τη σύνδεση με τη φύση. Η δραστηριότητα αυτή περιλαμβάνει την καθοδήγηση των παιδιών κατά τη διαδικασία συλλογής, αναγνώρισης και τεκμηρίωσης διαφόρων βοτάνων. Με τη συμμετοχή τους σε κάθε βήμα -από την εξερεύνηση του κήπου μέχρι τη ζωγραφική και την τοποθέτηση ετικετών στα βότανα- τα παιδιά δεν μαθαίνουν απλώς για τα διάφορα φυτά, αλλά αναπτύσσουν επίσης το αίσθημα της υπευθυνότητας και της υπερηφάνειας για το έργο τους.

Αυτή η πρακτική είναι ιδιαίτερα αποτελεσματική για διάφορους λόγους. Πρώτον, αξιοποιεί τη φυσική περιέργεια και την αγάπη των παιδιών για εξερεύνηση. Η φυσική πράξη της συλλογής βοτάνων και η δημιουργική εργασία της σχεδίασης και της περιγραφής τους κάνουν τη διαδικασία μάθησης τόσο ευχάριστη όσο και αξέχαστη. Δεύτερον, ενσωματώνει πολλαπλούς τομείς μάθησης: την επιστήμη (μέσω της αναγνώρισης των φυτών), τη γλώσσα (μέσω της επισήμανσης και της περιγραφής) και την τέχνη (μέσω της ζωγραφικής). Τέλος, το φυτολόγιο χρησιμεύει ως ένα απτό προϊόν της μάθησής τους, το οποίο μπορούν να ξαναεπισκεφθούν, να μοιραστούν με άλλους και να αξιοποιήσουν με την πάροδο του χρόνου.

Βέλτιστη Πρακτική 18: Χρήση Απλών Πειραμάτων για την Παρουσίαση της Ποιότητας του Αέρα

Μια βέλτιστη πρακτική που ανακαλύφθηκε από τους εταίρους είναι η συμμετοχή των παιδιών σε απλά, ασφαλή πειράματα που καταδεικνύουν οπτικά τις επιπτώσεις της ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Τα πρακτικά πειράματα κάνουν το αόρατο πρόβλημα της ατμοσφαιρικής ρύπανσης απτό για τα μικρά παιδιά. Μια απλή δραστηριότητα, όπως η τοποθέτηση ενός λευκού πανιού ή χαρτιού σε εξωτερικό χώρο για τη συλλογή σκόνης που μεταφέρεται στον αέρα με την πάροδο του χρόνου, δείχνει οπτικά πώς μπορεί να μολυνθεί ο αέρας.

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν επίσης να παρουσιάσουν αυτοσχέδια φίλτρα (χρησιμοποιώντας βαμβάκι, δίχτυ ή φίλτρα καφέ) για να δείξουν πώς λειτουργεί το φιλτράρισμα, συνδέοντάς το με τον τρόπο που τα δέντρα καθαρίζουν τον αέρα. Αυτού του είδους οι δραστηριότητες δίνουν στα παιδιά την αίσθηση της ανακάλυψης και την κατανόηση του τρόπου με τον οποίο η ατμοσφαιρική ρύπανση επηρεάζει το περιβάλλον τους. Μαθαίνουν ότι η ποιότητα του αέρα μπορεί να ελεγχθεί και να βελτιωθεί, καθιστώντας τα αφηρημένα περιβαλλοντικά ζητήματα συγκεκριμένα και συναρπαστικά.

Βέλτιστη Πρακτική 19: Εισαγωγή Συνηθειών για Καθαρό Αέρα μέσω της Καθημερινής Ρουτίνας

Άλλες καλές πρακτικές περιλαμβάνουν την ενσωμάτωση συνηθειών για καθαρό αέρα στις καθημερινές συνήθειες, όπως η πρακτική του εσωτερικού εξαερισμού με το άνοιγμα των παραθύρων, η αποφυγή της ακινησίας των οχημάτων κοντά σε παιδικές χαρές ή η συζήτηση για τη σημασία της φύτευσης δέντρων.

Η εισαγωγή μικρών, καθημερινών δράσεων που βελτιώνουν την ποιότητα του αέρα μπορεί να έχει μόνιμο αντίκτυπο στις συνήθειες των μικρών παιδιών. Αυτές οι απλές ενέργειες βοηθούν τα παιδιά να κατανοήσουν πώς μπορούν να συμβάλουν σε καθαρότερο αέρα στο άμεσο περιβάλλον τους, ενισχύοντας τη σύνδεση μεταξύ των πράξεων τους και της ποιότητας του αέρα. Απλές συνήθειες, όπως το άνοιγμα των παραθύρων για να μπαίνει φρέσκος αέρας ή η υπενθύμιση στα παιδιά να αποφεύγουν να βρίσκονται κοντά σε αδρανή αυτοκίνητα, μπορούν να τα βοηθήσουν να κατανοήσουν τη σημασία του καθαρού αέρα στην καθημερινή τους ζωή. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν επίσης να φυτέψουν φυτά εσωτερικού χώρου που καθαρίζουν φυσικά τον αέρα ή να οργανώσουν συζητήσεις σχετικά με το πώς το περπάτημα ή το ποδήλατο αντί για τη χρήση αυτοκινήτων συμβάλλει στη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Αυτές οι δραστηριότητες δεν μαθαίνουν στα παιδιά απλώς πρακτικά βήματα που μπορούν να λάβουν για τη βελτίωση της ποιότητας του αέρα, αλλά ενθαρρύνουν επίσης την αίσθηση ευθύνης απέναντι στο περιβάλλον τους από νεαρή ηλικία.

Βέλτιστη Πρακτική 20: Διοργάνωση Επίσκεψης από Εμπειρογνώμονα, Τεχνίτη ή Τοπική Περιβαλλοντική Οργάνωση

Οι εξωτερικοί εμπειρογνώμονες μπορούν να προσθέσουν αξιοπιστία και νέα, εμπνευσμένη οπτική στα σημεία που συζητούνται στην τάξη. Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να προσκαλέσουν εμπειρογνώμονες, όπως έναν βιολόγο, έναν περιβαλλοντολόγο, έναν υδραυλικό ή έναν οδοκαθαριστή.

Καθένας από αυτούς θα είναι σε θέση να παράσχει στα παιδιά πρακτικές πληροφορίες σχετικά με το θέμα και τα παιδιά σίγουρα θα διασκεδάσουν αφάνταστα ακούγοντάς τους και κατανοώντας το ρόλο αυτών των επαγγελματιών στη διατήρηση του οικολογικού περιβάλλοντος.

Περιβαλλοντική Βιωσιμότητα και Πράσινη Επιχειρηματικότητα – Ανάπτυξη Ικανοτήτων στα Νηπιαγωγεία

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

BUPNET
Bildung und Projekt Netzwerk GmbH

ISTITUTO DEI SORDI
DI TORINO

LICEUL TEHNOLOGIC SPECIAL
„VASILE PAVELCU” - IASI

Școala nr. 16 BĂRBĂNTUȘ, 26A, 101106 IASI 073271532
vasilepavelcu@scs.ro www.sps.ro

Erasmus+
Enriching lives, opening minds.